

מסורת הש"ס

א) לקמן קמ"ב קמ"ג קמ"ד קמ"ה
ב) סוכה ל"ג ע"ג (ב) (ב) (ב) (ב)
ג) חולין מ"ג (ד) (ד) (ד) (ד) (ד)
ה) ע"ג (ה) (ה) (ה) (ה) (ה)
ו) חולין מ"ג (ו) (ו) (ו) (ו) (ו)
ז) חולין מ"ג (ז) (ז) (ז) (ז) (ז)

גליון הש"ס

תוס' ר"ח ת"ח ר"ח ת"ח וכו'
ובין לה ב"ר יהודה וי"ט
ע"ג תוס' ד"ה ת"ח ע"ג
ב"ר יהודה וי"ט וי"ט
ע"ג תוס' ע"ג ד"ה ת"ח
למחמטין

מוסף רש"י

חצוצרתא שמיטתא וכו'
א) חולין מ"ג (א) (א) (א) (א) (א)
ב) חולין מ"ג (ב) (ב) (ב) (ב) (ב)
ג) חולין מ"ג (ג) (ג) (ג) (ג) (ג)
ד) חולין מ"ג (ד) (ד) (ד) (ד) (ד)
ה) חולין מ"ג (ה) (ה) (ה) (ה) (ה)
ו) חולין מ"ג (ו) (ו) (ו) (ו) (ו)
ז) חולין מ"ג (ז) (ז) (ז) (ז) (ז)
ח) חולין מ"ג (ח) (ח) (ח) (ח) (ח)
ט) חולין מ"ג (ט) (ט) (ט) (ט) (ט)
י) חולין מ"ג (י) (י) (י) (י) (י)

רבינו הגאון

ותנא מטלטלין שו"ת
וחצוצרתא וכו' מטלטלין
שו"ת וכו' חצוצרות
ואוקימנא להו א"ר יהודה
הא ר' שמעון והא ר'
חמית'
הררן עלך בפה מדליקין

במה מדליקין פרק שני שבת

לו.

עין משפט
גר מצוה

קלח א מ"י פ"ה מ"ה
שנת ה'ג נקב לזין
ס"ה תוס' א"ח ס"י ס"ה
סעף ג ד'

לענין רש"י

צ"פ ח"ל הקיבה
השלישית של מעלי הנוצה
סאנ"א [פנ"א] הקיבה
הראשונה של מעלי גידה
דובולין קיפול קיבה
השניה של מעלי גידה

תוס' ישנים

א) וע"ה קמ"ב ס"ה ד"ה
א"י (ס"ה) ל"ה א"י ד"ה
קפ"ה ח"י מטלטלין ל"ה
ל"ה ד"ה מ"ה ח"ה ל"ה
מטלטלין א"ה למחמט
המיוט ו' ד"ה ח"ה ס"ה

רב נסים גאון

למאי נקא מינה למחמט
שנפצתא חמ"ה
הכוסות תנ"ך אצל ד"ך
[תמצא עיקר זה] בפרק אלו
תשי"ח וז"ו ו' הכותבות
בפרק הסדר וף ע"ו

לסינוק עני. שעל הציבור לפרנסו: הא ר' יהודה. שפר מטלטלין ותלוזרות אינן מטלטלין דמוקצה הוא אבל שפר מותר לני עליו כדלמחר לעיל: הא. דקמני תרוייכו מטלטלין ר' שמעון היא דלית ליה מוקצה: הא. דקמני אף שפר אין מטלטלין ר' נחמיה דלמחר

לתינוק בציבור נמי הוא לגמע לתינוק עני ותו הא דתניא כשם שמתלשלין את השופר כך ממלטלין את חצוצרות מני אלא לא קשיא הא ר' יהודה הא א"ר' שמעון הא א"ר' נחמיה ומאי שופר נתי חצוצרות כדרב חסדא דא"ר חסדא ו' הני גמלי מילי אישתני שמייהו מבי חרב בית המקדש חצוצרתא שופרא שופרא חצוצרתא למאי נפקא מינה לשופר של ראש השנה ערבה צפצפה צפצפה ערבה למאי נ"מ ללולב פתורה פתורתא פתורתא פתורה למאי נ"מ למקח ומכור אמר אביי אף אנו נאמר הובלילא בי כסי בי כסי הובלילא למאי נפקא מינה למחמט שנמצאת בעובי בית הכסות דמצד אחד כשירה ומשני צדדים טריפה אמר רב אשי ו' אף אנו נאמר בבב"ל בורסיף בורסיף בבל למאי זה נשנית: הובלילא. הובלילא היו קורין להמסך הובלילא ולנית הכסות כי כסי ועשוי נשנית: המסך הוא הכסות לנית הכסות עשוי סגלגל כמין כדור וזכורו קליפות קליפות הרבה כגלגל של ריחים וקורין ינימי"ל ודופנו דק מאל: בית הכסות סוף הכרס שקורין פאלג"א ויש בו עובי שקורין דובולין ותוכו עשוי כמין כוס. עובי בית הכסות דופן כפולה ודבוקין הכפלים זה זה כשומן: מלך א'. שלא יקב אלא א' מן הכפלים כשירה שחבירו סתומו: מנ' לדדן. שניקבו שניהם טריפה. וצבית הכסות הוא דאיכא לפלוגי בין ד' א' לשי לדדן אבל בהמסך אפי' מלך א' שלא נראה הנקב לחון אין זו סתימה לפי שהדופן דק מאל: לגיטי

הא ר' יהודה. לר' יהודה מטלטלין שופר אע"ג דמלאכתו לאיסור שרי לטלטלו לזורך גופו ומקומו דמוכח דפרק כל הכלים (לקמן קמ"ד): דלמחר רב מכבדות של מילתא מותר לטלטל בשבת ושל תמרה אסור פירוש לפי שמלאכתו לאיסור ור' אלעזר אמר אף של תמרה דמאי עסקין אלימא לזורך גופו ומקומו כהא לימא רב של תמרה לא והא רב כרבא ס"ל דשרי דבר שמלאכתו לאיסור לזורך גופו ומקומו וא"ר ר' יהודה אסר והא רב סבר כר' יהודה דלית ליה מוקצה ובפרק מלין (לקמן דף קמ"ה) (ס"ה) גבי הא דפרין לאביי [ורבא] ממועל שעל גב האימוס משמע בדיחא דשרי ר"י דבכר שמלאכתו לאיסור לזורך גופו ומקומו ומילא נמי בפרק כירה (לקמן דף מ"ד) ר' יהודה אומר כל הנרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הגב שהדליקו בו בשבת אבל בחצוצרות אסר משום דכיון דלא חיי למלאכת היתר אלא מעט מוקצה ליה לגמרי ממלאכת היתר והוי כמטה שחדה למעוט והיני מילא מעוט דלמחר רב יהודה א"ר' (לקמן דף מ"ד): דאסור לטלטלה ומוקוי לה כר' יהודה וכמו קינה של תרנגולים דמשמע לקמן (דף מ"ה): דאסור לר' יהודה אפי' לזורך גופו ומקומו: ר' שמעון. דלית ליה מוקצה אלא מוקצה מממת חסרון כיס ודוקא לזורך גופו או מקומו הוא דשרי אבל מחמתה לזל מודה ר"ש דאסור דתנן בפרק כל הכלים (לקמן דף קכ"ג): נוטל אדם את הקורטס לפעו בו את האגוזים וקורטס לחתוך בו דבילה אבל מחמתה לזל אסור וכו' שמעון היא מדקמני סיפא מחט של די לטול בו את הקורטס ובהנחמין (פנהרין דף פ"ד): מוקי לה כר' שמעון ובשילהי אורג (לקמן ק"ה) נמי מוכח מינה דמפסי מורסא מותר לכתחילה והיא דמפסי מורסא מוקמא כר"ש בר"ש פ' ח' ט"ז (לקמן דף ק"ה): ובפ' בתרא (לקמן קמ"ה) נמי פשיטא לן דממתנין דכל הכלים אמאי כר"ש דקאמר דמוקצה מממת חסרון כיס מודה ר"ש ר' אלעזר אף של תמרה ופי' שפיר אפי' לזורך גופו ומקומו: ר' אלעזר כר"ש ס"ל:

הא ר' נחמיה. היא דאסרה שופר וחצוצרות דתניא בפרק חבית (לקמן דף קמ"ה) ופי' בקוטרם משמשין המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו לשום זורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואין צעין שיהא מיוחד לזורך אותו דבר שטעלו בשבת וקשה לר"ת דלמחר בפרק חבית (ג"ו) (ס"ה) חותלות של חמרים וכל גרובות מחר אבל לא מפיקו ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן בפרק כל מערבין (עירובין דף ל"ה) (ס"ה) הלא דמגעול דקטיר דמיתנא ובעי סנינא למיפקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר בסמין כיון שהוא עומד ומיוחד להחיה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקוטרם דהיי' קאמר רבא בפרק כל הכלים (לקמן דף קמ"ה) ואמאי ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להיתר לזורך גופו או לזורך מקומו אין מחמה לזל לא היכי שרי לזורך מקומו והלא אין זה משמש המיוחד לו (אודותק ר"ת לומר לפי' הקוטרם דקערות אחר שאכלו בהן דדך להסיקן כל שעה חשיב זורך מקומו משמש המיוחד לו ונראה לר"ת דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' איתו תשמיש המיוחד לו ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורטס לפעו בו בחול אפי' איתו וקורטס לחתוך בו את הדבילה והיינו לזורך משמשו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אחא לאפוקי אלא מחמתה לזל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של חמרים בסמין או מעול דקטיר דמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה ככלים דתניא בפרק כל הכלים (לקמן דף קמ"ה) (ס"ה) אין מסיקין ככלים כו' ומוקי לה כר' נחמיה וימאי ר"ת דאסר מפרק כל הכלים (ג"ו) (ס"ה) דתנן כל הכלים מטלטלין לזורך ושלל לזורך ר' נחמיה אומר אין מטלטלין אלא לזורך ומפרש רבה בגמרא דאסר שמלאכתו להיתר לזורך גופו ולזורך מקומו דבר שמלאכתו לאיסור לא היכי שרי לזורך מקומו לא היכי שרי לזורך גופו ומקומו דבר שמלאכתו לאיסור ור' נחמיה מלאכתו להיתר לזורך גופו ומקומו לא ורבא תרוייכו לזורך גופו ומקומו שרי מחמתה לזל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

למחמט שנמצאת. דתניא בבלו טרפות (חולין דף ג' (ס"ה) ובהמדיר (כסות דף ע"ו): מלך אחד כשירה מנ' לדדן טרפה ופי' בקוטרם בעובי בית הכסות הוא דאיכא לפלוגי הכי אבל בהמסך אפי' מלך אחד שלל נראה הנקב לחון טרפה דאין זו סתימה והקשה ה"ר אליעזר ממי"ך דהא תנן (המסך וצ"ה הכסות שניקבו לחון משמע דבהמסך נמי לא מיטרפה אלא בנקב מפולש ואורי' דהאי לחון לא לגמרי לחון אלא כלומר לזל חוץ לאפוקי ניקבו זה לחון זה דכשירה דקמני חמר הכי וקמ"ל דמלך אחד כשירה אע"ג דניקב עור אחד שלל אלא הא דקמני מנ' לדדן טרפה אין חידוש אי נמי מנ' לדדן טרפה נמי חידוש הוא דקמ"ל אע"פ שאסור על המסך וכו' שמגן כמו חלולת שנקבה ויריסי מעמידין אותה דכשירה קמ"ל דהנא טרפה וי"ת אומר דבהמסך נמי מלך אחד כשירה ופשיטא דלא היא טרפה אלא כ' ניקב נקב מפולש לחון דאין סכרה שיהיה טרפה בשום מקום אלא בנקב מפולש והא דנקט דברייתא בית הכסות לאשמעינן מלך אחד כשירה אע"ג דניקב עור שלל ונפקא מינה הא דשמעין דאישתני שמייהו אע"ג דדינן שיהו דאי לא אשמעינן ה"א דהאי דקמני מחט שנמצאת בעובי בית הכסות היינו דקרו השתא כי כסי שאין לו אלא עור אחד והוא חיי למימר דדוקא כהוא מלך אחד כשירה אבל דמאי דקרו הובלילא אפי' מלך אחד טרפה כיון שניקב עור אחד שלל להכי אשמעינן דאישתני שמייהו דאפי' כהובלילא מלך אחד כשירה ועוד אורי' דמלני למימר כפי' רש"י דבהמסך אפי' מלך אחד טרפה דחיישין שמה וזו הבריא כמו ישב לו קורטס וכו' דהכי הלכתא הכס דחיישין שמה הבריא וחוששין לסקפ דרוסה ואפי' למאן דלא חייש הכס כקורטס שמה במחט שהוא דק חייש והא דעני בחלו טרפות ניקבו לחון היינו כגון דיעשין דשזו לא הבריא כגון שאכלה מחט דפניו ושתיה מיד: נפקא